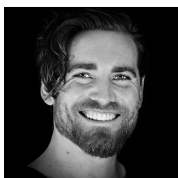

Sneak Peak – Cultural studies og en værdiorienteret tilgang til interkulturel læring

Forbindelsen mellem den virkelige verden, skolen og undervisningen bliver stadig mere betydningsfuld i engelskundervisningen, ikke mindst fordi mange børn orienterer sig på nettet og på de sociale medier, hvor de anvender engelsk som et *lingua franca* til at mediere mellem forskellige oplevelser og forståelser af kulturelle praksisser. Med læreruddannelsesreformen i 2012 blev uddannelsen “moduleret”, og et af engelskmodulerne har overskriften “Interkulturel kompetence”. I undervisningen på dette modul skal innovation og entreprenørskab samt tværfaglighed inddrages. Artiklen viser kort rammen for, hvordan et engelskhold på Københavns Professionshøjskoles *International Teacher Education Programme* (ITEP) arbejdede med

THOMAS RAUN BØG
Lærerstuderende
Københavns Professionshøjskole (ITEP)
tbglumsoe@gmail.com

EMIL ALEXANDER HOLM THORSEN
Lærerstuderende
Københavns Professionshøjskole (ITEP)
Coaching@emilalexander.dk

LONE KROGSGAARD SVARSTAD
Lektor, ph.d.
Københavns Professionshøjskole
losv@kp.dk

en Cultural studies-tilgang til kulturmøder og interkulturalitet, og hvordan en gruppe studerende tog udfordringen op med at integrere innovation og entreprenørskab i forhold til at udvikle projektbaseret undervisning i udskolingen.

Læreruddannelsen

Det interkulturelle modul for ITEP-holdet tog afsæt i en Cultural studies-tilgang til kulturmøder og interkulturalitet (Svarstad 2018), hvor de studerende blev undervist ud fra et kritisk diskursivt kultursyn med afsæt i kritisk interkulturel kommunikation (Holliday, Hyde & Kullman 2010) og kritisk medie literacy (Kellner & Share 2009). Indledningsvist blev de studerende præsenteret for lærer- og elevudsagn om kulturundervisningen og for konkrete cases fra et aktionsforskningsprojekt om interkulturel kompetence i udskolingen (Svarstad 2016). Den casebaserede undervisning satte gang i en række refleksioner over, hvad en lærer har brug for af viden om kulturforståelse, og hvilke færdigheder og didaktik der kan understøtte en undervisning, som inddrager elevernes viden om verden uden for skolen, så der kan bygges bro og skabes rum for empowerment til aktiv deltagelse i en global verden. Holdet diskuterede interkulturel kompetence (Byram 1997) og interkulturalitet – forstået som diskurser om verden, der fremhæver diversitet og kulturmøder (Derwin & Risager 2015), herunder essentialisme og ikke-essentialisme. Herefter var der en introduktion til Cultural studies, som er et tværfagligt og politisk engageret felt, der blandt andet omhandler forholdet mellem sprog og kultur, politik og kulturel analyse, repræsentationer, populærkultur, forbrugskultur og livsstil. De studerende læste Michael Ryans bog *Cultural Studies. A Practical Introduction* (2010), hvor emner som globalisering, identitet, livsstil, subkulturer, forbrugskultur, mediastudier og visuel kultur diskuteres og sættes ind i en samfundsmæssig ramme. Et af kapitlerne har fokus på transnationalitet, globalisering og postkolonialisme. Globalisering og postkolonialitet tog i undervisningen afsæt i repræsentationer af “Africa – African Voices” og afkodning af visuel kultur. Afsættet i Cultural studies blev kombineret med Liddicoat og Scarinos (2013) arbejde med interkulturelle læreprocesser i fremmedsprogsundervisningen, som omhandler fem principper for interkulturel læring: aktiv konstruktion, at lave forbindelser, social interaktion, refleksion og ansvar.

For at omsætte principperne til konkret undervisning har Liddicoat og Scarino udviklet en cyklisk model for interkulturelle

læreprocesser: at bemærke – at sammenligne – at reflektere – at interagere (ibid.: 60). Da holdet havde været igennem otte undervisningsgange, hvor de havde arbejdet med interkulturel kompetence, interkulturalitet og interkulturelle læreprocesser med afsæt i Cultural studies, fik de studerende til opgave at designe et interkulturelt, tværfagligt og innovativt medieprojekt.

Sneak Peak

Sneak Peak er et eksempel på et interkulturelt, tværfagligt og innovativt medieprojekt for 8. klasse i fagene engelsk og geografi. Navnet på forløbet er en leg med ord, hvor den traditionelle betydning af “Sneak Peak” er en mulighed for at se noget, før det er officielt tilgængeligt. Vi prøver at se anderledes på et hverdagsprodukt som sko (eller “sneaks”), som alle anvender, og se nye muligheder i brug og tolkning af produktet. Med skoene som afsæt arbejdes der tværfagligt med geografi- og engelsktemaer som: globalisering, international arbejdsdeling, identitet, livsstil, kultur & subkultur, fordomme og mode. Undervisningsplanen er tænkt til seks uger, og hele planen kan ses på de studerendes portefolihjemmesider.¹ Der indledes med en brainstorm og ideskabelsesfase. Eleverne bliver introduceret til taskforces såsom podcasts, video- og *publishing a book*-grupper. Eleverne ser videoen *Sneakerheadz* (IMDb 2015a), som er en dokumentarfilm, der viser, hvordan sneaker-subkulturen har udviklet sig til mainstreamkultur, og den indflydelse, som sneakers har på populærkulturen globalt set. Eleverne kommer igennem et forløb, der følger faserne i Liddicoat og Scarinos model for interkulturelle læreprocesser.

I denne form for fagligt indspark arbejdes der med elevernes *personlige indstilling* og *omverdensforståelse*. Indsparket står ikke alene og placeres i kontekst til, arketyrisk, hiphopkultur for at give eleverne mulighed for at *bemærke* en kulturel artefakt, *sammenligne* dens funktion med andre sko, reflektere over skoens sociale betydning (de nyeste og fedeste sneaks er et statussymbol) for til sidst at kunne *interagere* med hinanden på ny med deres nyfundne bevidsthed, og derved tale tankefuldt med hinanden om kulturelle artefakters sociale implikationer. Elevernes *indstilling* skal gøre dem mentalt parate til at tage *handling* og på *kreativ* vis udfordre deres *omverden* og skabe nye veje for folk til at forstå og identificere sig selv. Læreren skal stilladser elevernes sproglige arbejde med at formidle deres ideer og livsanskuelser til et bredere og virkeligt publikum uden for klasserummets fire vægge. For ultimativt at kunne lave et værdifuldt produkt,

der kan udfordre samfundets, og dets borgeres, gængse verdenssyn, må eleverne besidde en mangfoldig bevidsthed og varierede færdigheder. På denne måde har lærerens forstyrrelse af elevernes arbejdsproces iboende værdi i sit eget læringspotentiale, men styrker også deres endelige produkt.

Planlægning af forløbet

Lærerens planlægningsproces er karakteriseret ved at være reaktiv i forhold til elevernes behov, men også med et forudseende øje for deres fremtidige udfordringer. Eksempelvis kunne det forekomme, som ugerne skrider frem i projektet, at klassen mangler indsigt i design- og produktionsprocessen bag sko, og læreren må derfor finde læringsmaterialer, eksempelvis dokumentaren *In Their Shoes* (IMDb 2015b), som handler om skoindustrien i Indien og de levevilkår, der følger med. En sådan film kan understøtte elevernes viden om globalisering og international arbejdsdeling, som er et centralt område i geografifaget. Læreren skal opbygge aktiviteter omkring disse materialer, der tydeliggør, hvordan ny viden om repræsentation og identitet kan materialisere sig som værdi, eksempelvis ved at facilitere en brainstorm omkring videreformidlingen af arbejdsforholdene i tredjeverdenslande. I forhold til at udvikle et produkt får eleverne stillet følgende opgave, som har fokus på globalisering, international arbejdsdeling, repræsentationer og identitet samt elevernes empowerment til aktiv deltagelse i en global verden:

“I skal skabe et produkt om sko, kultur og identitet, som skaber værdi for andre.”

Hvis man som underviser vurderer, at en åben opgave som denne kræver for meget stilladsering eller ikke er egnet til klassesetningen, har vi lavet en opgaveskabelon til et produkt, som er en fotobog med fokus på interview, fotografering og tekstbehandling. Opgaven kunne derefter lade sig høre:

“I skal skabe en fotobog om sko, der viser en skos produktionsproces, og hvordan den repræsenteres i forskellige kulturelle sammenhænge. Fotobogen skal skabe værdi for andre, og den skal udgives gennem kickstarter (Kickstarter 2018), hvor overskuddet går til en nødhjælpsorganisation (eksempel: Røde Kors, ‘Smid Tøjet’).”

Undervisningen bevæger sig ikke lineært imod løsning af opgaven,

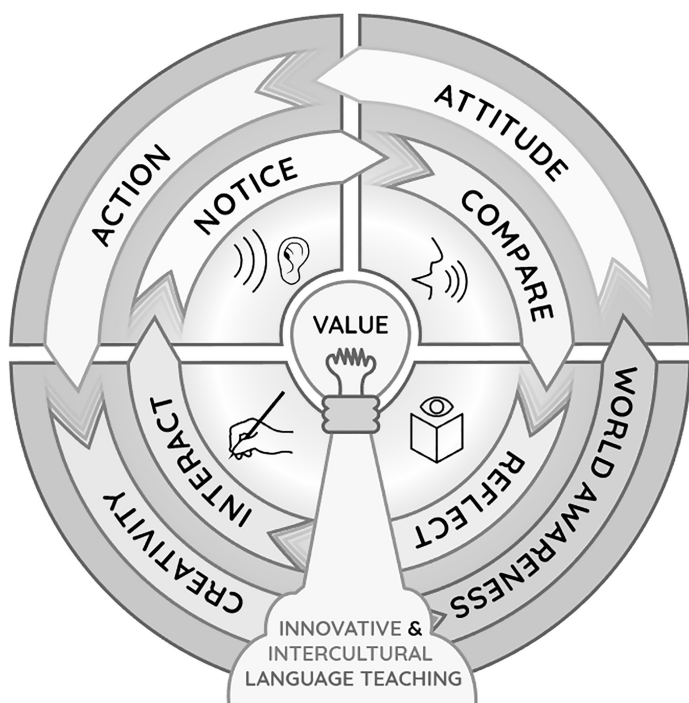
men derimod, som vist i figur 1, rundt omkring produktet med faglige og kulturelle indspark, udfordringer og fordybelse faciliteret af læreren. Sproglæreren tager i denne undervisningskontekst form som en facilitator, fagligt anker og bevidst disruptør for skabelsesprocessen hos eleverne, og han eller hun er en udfordrer af elevernes faglige produktion til en sådan grænse, at det bliver synonymt med en kvalitetsgaranti for produktet. Læreren synliggør interkulturelle og innovative perspektiver og hensigtsmæssige handlingsmønstre for eleverne, som derefter tager kontrol over færdighederne og deres viden og benytter dem i den form, det er hensigtsmæssigt for deres produkt.

I vores arbejde med forløbet Sneak Peak og innovation i undervisningen oplever vi en nødvendighed af at kontekstualisere elevens færdigheder og viden for at kunne aktivere og styrke elevens divergente tænkning (Rasmussen og Moberg 2016), som er evnen til at se flere og nye muligheder i det kendte, og rette den mod løsningen af et fagligt relevant produkt. At arbejde entreprenant og innovativt er en cyklisk, kontinuerlig og segmenteret proces, hvor eleven arbejder med sine engelskfaglige færdigheder i symbiose med innovationen snarere end på bekostning af dem. Denne proces kan ikke forstås i forløbets enkeltstående karakter, men i den generelle udformning af undervisningen, som retter sig imod skabelsen af værdi for sig selv og andre.

Værdiskabelsen i centrum

Innovativt tager vi udgangspunkt i de fire dimensioner: Handling, Personlig Indstilling, Kreativitet og Omverdensforståelse (Nybye og Rasmussen 2013). Det interkulturelle aspekt af modellen er at bemærke – at sammenligne – at reflektere – at interagere (Liddicoat & Scarino 2013: 60). Det sproglige grundlag for undervisningen er stadig fokuseret i de klassiske engelske færdigheder: lytte, tale, læse og skrive. Modellen viser, hvordan man innovativt og interkulturelt cyklisk bevæger sig rundt om formålet med undervisningen, navnlig værdiskabelse (figur 1). De fire kernefærdigheder i engelskundervisning findes som bunden for undervisningskonteksten, og de benyttes som redskaber til værdiskabelse og skaber mulighedsrum for de cykliske processer. Sproglæreren kan forberede undervisningen ud fra hver fase i modellen, eksempelvis kan der arbejdes med elevernes personlige indstilling til emnet ved at introducere forskelligt baggrundsmateriale, hvor eleverne bemærker, hvordan skodesign, -produktion og -forbrug fungerer. Eleverne arbejder derefter eksplícit

med forskelle og sammenligninger mellem de forskellige industrier. Dette skaber refleksion, som kan materialiseres ud i et mundtligt eller skriftligt, mediebaseret “mellem”-produkt, som lægger et grundlag for formativ feedback (interaktion) fra medstuderende og underviser. Denne korte proces skaber værdi for eleven, og den nye viden kan tages med videre i den næste fase, som til sidst munder ud i det færdige værdiskabende produkt. Værdicentreringen fungerer som et pejlemærke for lærerens forstyrrelser af elevernes livsanskuelser og danner ramme om forløbets karakter. Eksempelvis skal eleverne – for at kunne skabe et produkt, der har indsigt i og forståelse af skos kulturelle og pragmatiske funktion – introduceres til hiphopdans, men danset i uhensigtsmæssige sko som f.eks. træsko. Det får karakter af en læringsoplevelse, der ved efterfølgende refleksion skal øge elevernes bevidsthed om den pragmatiske kontekst omkring skoen og sætte dem i en situation, der forlanger deres opmærksomhed.

Figur 1. Innovativ og værdiorienteret model for interkulturel læring. Kilde: Thorsen & Bøg.

Sneak Peak-forløbet er karakteriseret ved sammensmeltningen af fagligheder om globalisering, international arbejdsdeling og interkulturelle læreprocesser, der giver en holistisk tilgang til stofområdet. Det, at der er et endeligt slutmål i form af et produkt i Kickstarter, der skaber værdi for andre, giver mulighed for at arbejde med empowerment og aktiv deltagelse i en global verden.

Konklusion

Ved at give os studerende på læreruddannelsen muligheden for at arbejde med en åben, selvstyret opgave, der er kompliceret nok til at gøre det spændende og overskuelig nok til, at vi føler, at vi kan overkomme opgaven, skabes der både motivation og "flow" (Pink 2011), som i sig selv kan lede til uventede innovative processer. Vi blev gennem denne udfordring i stand til at skabe en ny model på baggrund af fem forskellige aspekter: innovation, interkulturel forståelse, sprogundervisning, tværfaglighed og teknologi. Vi vil fortsat arbejde med at udvikle vores viden og færdigheder til at sammensætte vores læringsmaterialer og undervisning i sprogfagene med det formål at facilitere en innovativ og værdiorienteret tilgang til interkulturel læring for eleverne i folkeskolen.

Det største dogme med opgaven blev ikke alene at være innovative og entreprenante selv, men at udvide undervisningen til at inkludere elevernes innovative kompetencer. Den virkelige udfordring er todelt og ikke "aflåst" til lærerens egen bevidsthed. Den er styrket og faciliteret af lærerens mangfoldige kompetenceområder, som skal komme til udtryk i skabelsen af et interkulturelt, innovativt og entreprenant klasserum, hvor eleverne kan tage vare på morgendagens nye udfordringer.

Noter

1. Thomas Raun Bøg: <https://schoolthomas.wordpress.com> og for at se undervisningsplanen: <https://schoolthomas.files.wordpress.com/2018/01/intercultural-cross-curricular-and-innovative-media-project.pdf>. Hjemmesiden er en portfolio, som de studerende skal lave i forbindelse med engelskundervisningen på læreruddannelsen.

Litteratur

- Byram, M. (1997). *Teaching and assessing intercultural communicative competence*. Clevedon: Multilingual Matters.
- Dervin, F. & Risager, K. (2015). *Researching identity and interculturality*. New York: Routledge.
- Harris, S. (2017). *Reality and the imagination*. Lokaliseret d. 20. marts på: <https://samharris.org/podcasts/reality-and-the-imagination/>.
- Holliday, A., Hyde, M. & Kullman, J. (2010). *Intercultural communication: An advanced resource book for students*. London: Routledge.
- IMDb (2015a). *Sneakerheadz*. <https://www.imdb.com/title/tt3240784/>.
- IMDb (2015b). *In their shoes*. <https://www.imdb.com/title/tt4282906/>.
- Kellner, D. & Share, J. (2009). Critical media literacy, democracy and the reconstruction of education. I: Macedo, D. & Steinberg, S. R. (red.), *Media literacy. A reader* (s. 3-23). New York: Peter Lang.
- Kickstarter (2018). <https://www.kickstarter.com/>.
- Liddicoat, A. J. & Scarino, A. (2013). *Intercultural language teaching and learning*. Malden: Wiley-Blackwell.
- Neck, H. M., Greene, P. G. & Bush, C. G. (2014). *Teaching entrepreneurship: A practice-based approach*. Cheltenham: Edward Elgar.
- Nybye, N. & Rasmussen, A. (2013). *Progressionsmodel for innovations- og entreprenørskabsundervisning*. Fonden for Entreprenørskab – Young Enterprise. Lokaliseret d. 6. marts på: <http://www.ffe-ye.dk/media/33059/Progressionsmodel.pdf>.
- Pink, D. H. (2011). *Drive: The surprising truth about what motivates us*. New York: Rivershead Books.
- Rasmussen, A. & Moberg, K. (2016). *Taksonomi i Entreprenørskabsuddannelse – perspektiver på mål, undervisning og evaluering*. Fonden for Entreprenørskab – Young Enterprise. Lokaliseret d. 20. marts på: <http://www.ffe-ye.dk/media/785757/taksonomi-2-udg.pdf>.
- Ryan, M. (2010). *Cultural studies. A practical introduction*. Malden: Wiley-Blackwell.
- Svarstad, L. K. (2016). *Teaching interculturality: Developing and engaging in pluralistic discourses in English language teaching*. Ph.d.-afhandling. Aarhus: Aarhus Universitet. edu.au.dk/fileadmin/edu/phd/afhandling/Lone_Krogsgaard_Svarstad_PhD.pdf.
- Svarstad, L. K. (2018). En Cultural Studies-tilgang til kulturmøder og interkulturalitet. I: Juul, H. (red.), *Fremmedsprogsdidaktik. Mellem fag og didaktik*. København: Hans Reitzels Forlag.